

TAMPEREEN KAUPUNKI

Kaupunkiympäristön palvelualue

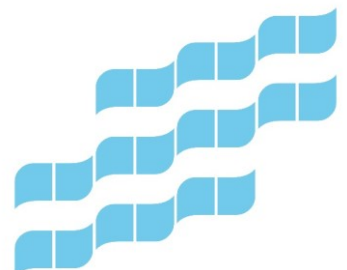
**TAMPEREEN KAUPUNGIN SELVITYS JA VASTAUS RUSKON JÄTELAITOKSEN
SIIRTÄMISTÄ KOSKEVIIN KUNTALAISALOITTEISIIN**

Tampereen kaupungille on tehty vetoamus 18.11.2024 (TRE: 5285/11.02.00/2024) Remeo Refining Oy:n jätteenkäsittelylaitoksen sulkemiseksi. Lisäksi kaupungille on tehty 7.1.2025 vireille tullut kuntalaisaloite (TRE: 93/11.02.00/2025) Ruskon jätteenkäsittelylaitoksen siirtämiseksi muualle. Vetoomukseen ovat osallistuneet Lintuhytin Asukasyhdistys, Tampereen Hervantalaiset ry, Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry, Kangasalan luonto ry, Pelastakaa Kaukajärvi ry, Kaukajärvisseura ry, Pelastetaan Pitkajärvi ja Ruskon yrittäjät. Kuntalaisaloitteeseen on osallistunut 1 092 tamperelaista. Yhteensä osallistujia on 1236.

Kuntalaisaloitteessa vaaditaan Ruskon jätelaitoksen siirtämistä muualle. Vetoomuksessa vaaditaan Tampereen kaupungilta:

1. Laitoksen ympäristöluvasta valittaminen aville ja luvan perumisen vaatiminen
2. Rikosilmoituksen tekeminen
3. Tontin vuokrasopimuksen purkaminen
4. Uusien rakennuslupien epääminen
5. Suurkatastrofivalmiuksien parantaminen
6. Oman toiminnan ja ely-keskuksen toiminnan selvittäminen
7. Korvaukset lähialueiden asukkaille ja yrityksille.

Molempiin aloitteisiin vastataan kuntalain 23 §:n mukaisesti. Vastauksen valmisteluun ovat osallistuneet kiinteistöjohtaja Virpi Ekholm, rakennusvalvontapäällikkö Juha Henttonen, tiimipäällikkö Satu Jauhiainen, tonttipäällikkö Pasi Kamppari, ympäristötarkastaja Jaana Lappeteläinen, suunnittelujohtaja Jukka Lindfors, riskienhallinta- ja turvallisuusjohtaja Jouni Perttula, juristi Juha Perämaa ja vs. ympäristö- ja kehitysjohtaja Kati Skippari.

Tampereen kaupungin selvitys ja vastaus asiassa

Marraskuussa 2024 Ruskon jätteenkäsittelylaitoksella syttyi kolme tulipaloa, joista viimeisin kesti 10 päivää. Tulipalon aikana oli merkittävä riski siitä, että asutukselle aiheutuisi tuulensuuntien muuttuessa vaaraa ja haittaa haitallisten savukaasujen vuoksi.

Tampereen kaupunki pitää Ruskon jätteenkäsittelylaitoksella tapahtunutta tulipaloa ja siihen liittyviä riskejä etenkin asutukselle vakavana osoituksena siitä, että laitoksen toiminta voimassa olevan ympäristöluvan puitteissa ei sovellu kyseiselle toiminta-alueelle.

Seuraavana vastaus kuntalaisaloitteissa erityisesti esitettyihin kysymyksiin ja ehdotuksiin.

Laitoksen ympäristöluvasta valittaminen AVI:lle ja laitoksen ympäristöluvan peruminen

Ruskon jätteenkäsittelylaitoksella on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston myöntämä ympäristö lupa (139/2015/1, annettu 26.8.2015), jota on muutettu Vaasan hallinto oikeuden päätöksellä (17/0544/3, annettu 24.11.2017). Lupa on myönnetty aiemmin alueella toimineelle Delete Finland Oy:lle, ja ympäristö lupa on oikeuksineen ja velvoitteineen siirretty Remeo Refining Oy:lle.

Ympäristölupavelvollisesta toiminnasta säädetään yleisesti ympäristönsuojelulaisissa (725/2014). Ympäristönsuojelulain 93 § mukaan lupaviranomainen voi valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan tiettyjen edellytysten täytyessä. Laissa säädetty oikeus luvan peruuttamista koskevan aloitteen tekemiseen on annettu ainoastaan valvontaviranomaiselle. Ympäristönsuojelulain 189 § mukaan vastuu luvanvaraisen toiminnan valvonnasta kuuluu valtion valvontaviranomaiselle, jos toiminnan ympäristöluvan myöntää valtion ympäristölupaviranomainen. Remeo Refining Oy:llä on valtion ympäristölupaviranomaisen myöntämä ympäristö lupa, joten laitosta valvoo Pirkanmaan ELY-keskus. Kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole ympäristönsuojelulain mukaista oikeutta tehdä Remeo Refining Oy:n ympäristölupapäätöksen peruuttamista koskevaa aloitetta.

Pirkanmaan ELY-keskus on Remeo Refining Oy:n ympäristönsuojelulain valvontaviranomaisena tehnyt ympäristönsuojelulain 93 §:n mukaisen hakemuksen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle Ruskon laitoksen ympäristöluvan peruuttamisesta. Hakemus on tehty 2.12.2024. Luvan peruuttamista koskevaa asiaa käsiteltäessä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Tampereen kaupungilta ja Tampereen kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta lausuntoa.

Kaupungin on tehtävä rikosilmoitus Remosta

Valvova viranomainen ELY- keskus on tehnyt rikosilmoituksen Remeo Refining Oy:sta, eikä kaupungin erikseen tekemistä rikosilmoituksesta olisi lisäarvoa, sillä asia on joka tapauksessa poliisilla tutkinnassa.

Tontin vuokrasopimuksen purkaminen

Tampereen kaupungin ja Remeo Refining Oy:n välillä on voimassa seuraavat Ruskon jätteenkäsittelylaitoksen aluetta koskevat maanvuokrasopimukset osoitteessa Tauskonkatu 30-32, Tampere.

- Tontti 837-75-6215-9 (voimassa 31.8.2036 saakka)
- Tontti 837-75-6215-10 (voimassa 31.7.2041 saakka)

- Tontti 837-75-6215-11 (voimassa 30.9.2049 saakka)
- Noin 3091 m²:n suuruinen alue mainittujen tonttien eteläpuolelta (voimassa toistaiseksi 3 kk molemminpuolisin irtisanomisajoin)

Edellä mainitut tontit on vuokrattu asemakaavan mukaiseen käyttötarkoitukseen teollisuus-, varasto- ja jätteenkäsittelytoimintoihin (TJ-1). Alue tonttien eteläpuolelta on vuokrattu lisämaa-alueeksi.

Maanvuokralain 21 §:n mukaan vuokranantaja voi purkaa vuokrasopimuksen muun ohella, jos 3) vuokralainen on olennaisesti laiminlyönyt vuokra-alueen ja siihen kuuluvan omaisuuden kunnossapitovelvollisuuden taikka hän on käyttänyt vuokra-aluetta tai siihen kuuluvaa omaisuutta tämän lain tai vuokrasopimuksen vastaisesti eikä ole kehotuksesta huolimatta korjannut laiminlyöntiään tai menettelyään hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa.

Vuokralaiselle on toimitettu 22.1.2025 allekirjoitettu huomautus maanvuokrasopimuksen vastaisesta toiminnasta sekä kehoitus menettelyn korjaamiseksi. Tilanteesta on pyydetty yritykseltä selvitystä sekä annettu 4 viikon määräaika korjata toiminta sopimusten mukaiseksi. Määräaikaisten maanvuokrasopimusten purkamismenettely on mahdollista käynnistää vasta, kun kehotuksessa esitetty määräaika on umpeutunut, eikä vuokralainen ole korjannut menettelyään annetussa määräajassa.

Yhtiöllä on omistuksessaan kaupungin vuokraamien lisäksi viereinen tontti 837-75-6215-8, jonka jätteenkäsittelytoiminnoille on erillinen voimassa oleva ympäristölupa.

Uusien rakennuslupien epääminen

Rakentamislaki (751/2023), kuten sen edeltäjäkin maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), on niin sanottu salliva laki. Tämä tarkoittaa sitä, että rakentamislupa tulee myöntää, kun myöntämisen edellytykset täyttyvät. Rakentamislupahakemuksen ratkaisemisessa ei voida käyttää tarveharkintaa vaan ainoastaan laillisuusharkintaa. Näin ollen rakentamislupahakemuksen epäämiselle ei ole mahdollisuutta, kun hakemuksen mukainen rakentaminen on voimassa olevan asemakaavan mukaista.

Suurkatastrofivalmiuksien parantaminen

Tampereen kaupungin valmiussuunnittelulla on luotu sellaiset valmiudet, joilla kaupungin toimintakyky turvataan myös erilaisissa häiriötilanteissa. Häiriötilanteiden aikana toimintaa johtaa pormestari yhdessä häiriötilanteiden johtoryhmän kanssa. Tarkemmat määrittelyt löytyvät julkisesta kaupungin hallintosäännön liitteestä 4. Pormestarin ja johtoryhmän toimivaltuuksia voidaan tarvittaessa hallintosäännön nojalla laajentaa, jos tilanteen vakavuus ja äkillisyys sitä vaatii.

Valmiussuunnitelman yleinen osa (strateginen valmiussuunnitelma) ohjaa koko kaupunkikonsernin valmiussuunnittelua. Operatiivinen eli toiminnallinen valmiussuunnitelma on häiriötilanteiden varalle luotu toimintaohjeen kaltainen, jatkuvasti päivitettävä suunnitelma.

Pirkanmaalla on tehty Pirkanmaan hyvinvointialueen johdolla alueellinen operatiivinen evakuointisuunnitelma vuonna 2024. Evakuointisuunnitelma on ollut Tampereella toki aikaisemminkin, mutta nyt se laadittiin koko Pirkanmaan laajuisena. Suunnitelman pohjalta valmiudet laajoihinkin evakuointeihin ovat korkealla tasolla, sillä isoissa evakuoinneissa toimintaa voidaan hoitaa maakunnallisesti.

Pirkanmaan hyvinvointialueeseen kuuluva pelastuslaitos tekee päätöksen mahdollisesta evakuoinnista ja johtaa evakuointiin liittyvää toimintaa. Pelastuslaitos järjestää yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa evakuoitujen siirtämisen ennakkoon suunniteltuun kokoontumispaikkaan tai evakuointikeskukseen. Näitä paikkoja on määritelty alueelliseen evakuointisuunnitelmaan.

Pirkanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja kriisipäivystys vastaa toiminnan johtamisesta evakuointikeskuksessa. Sosiaalipäivystys vastaa myös psykososiaalisen tuen antamisesta yhteistyössä terveydenhuollon kanssa. Sosiaalihuolto tarjoaa välittömän huolenpidon ja toimeentulon kiireellisessä tilanteessa sekä huolehtii onnettomuuden takia hätään joutuneiden majoituksesta.

Tampereen kaupungin tehtävänä on tukea tilapäistä majoitustoimintaa esimerkiksi evakuointitilanteissa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kaupunki tarjoaa evakuointiin sopivia tiloja Pirkanmaan hyvinvointialueen pyynnöstä. Kunta huolehtii sopimuksen myös tiloihin liittyvistä tukipalveluista kuten vesi-, sähkö-, lämpö- ja jätehuollosta. Tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan kaupunki voi osoittaa tarpeen vaatiessa myös henkilöresurssia hyvinvointialueen tueksi.

Tampereen kaupungin edustajat osallistuivat tulipalon aikana päivittäisiin Pelastuslaitoksen järjestämiin tilannekuvaryhmän kokouksiin. Kaupungin johdolle annettiin yhteensä noin 20 tilannekatsausta tilanteesta ja sen ennakoidusta kehityksestä. Mahdollisiin evakuointeihin valmistauduttiin edellä mainitun vastuunjaon mukaisesti. Koko tilanteen aikana kaupunki piti yllä kohotettua valmiutta.

Kaupungin toiminnan ja ELY-keskuksen toiminnan selvittäminen

Aluehallintoviraston tulee pyytää vireillä olevasta ympäristölupahakemuksesta lakisääteiset lausunnot. Tampereen kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaiset sekä maankäytön suunnittelu ovat antaneet kukin lausuntonsa aluehallintovirastossa käsiteltävistä ympäristölupahakemuksista. Toiminnan laajentamista koskevan ympäristölupahakemuksen käsittelyn yhteydessä ympäristönsuojeluviranomainen (YRJA, 17.6.2014, § 96) lausui muun muassa, että lupahakemuksessa haetut vastaanotettavan ja kerrallaan varastoitavien jätteiden määrät ovat ylisuuria ja varastointimäärät epärealistisia ajatellen laitoksella oleva varastointitila. Ympäristönsuojeluviranomainen totesi lausunnossaan, että etenkin kierrätyspolttoaineen raaka-aineiden ja valmiin kierrätyspolttoaineen varastoinnille ei voida myöntää ympäristölupaa haetun suuruisina. Vesien-suojelun näkökulmasta ympäristönsuojeluviranomainen edellytti, että laitosalueella muodostuvat hulevedet johdetaan käsiteltäväksi jätevedenpuhdistuslaitoksella, eikä niitä käsitellä laitosalueelle suunnitellussa puhdistamossa ja johdeta käsittelyn jälkeen Houkanojaan. Kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen esittämistä lausunnoista huolimatta, aluehallintovirasto myönsi ympäristöluvan haetuilla käsittely- ja varastointimäärillä. Päätökseen haettiin muutosta Vaasan hallinto-oikeudesta, mutta käsittely- ja varastointimääriä koskevat määräykset pysyivät myönnetyn luvan mukaisessa muodossa.

Asemakaavoitus edellytti lupahakemuksesta lausuessaan, että luvassa huomioidaan yleiskaavan mukaiset ja asemakaavoituksessa ohjelmoidut Hervantajärven ja Lintuhytin asuinalueet. Myöhemmissä lausunnoissa kaavoitus on edellyttänyt näiden asuinalueiden huomioimista ympäristöluvan ehdoissa. Asemakaavoitus on todennut, että Lintuhytin ja Hervantajärven asuinalueiden asemakaavat on laadittu Ruskon hyötyjätelaitoksen ympäristöluvan myöntämisen jälkeen. Saatujen selvitysten mukaan haitat lähiympäristöön ovat suuremmat kuin ympäristölupaa myönnettäessä arviointiin, eikä niitä ole siksi voitu huomioida alueen kaavoituksessa. Kaavoittaja on pitänyt lupahakemuksista lausuessaan tärkeänä, että toiminnasta aiheutuvat ympäristöhaitat saadaan hallintaan.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 23 §:ssä määrätään, että yleisiä ympäristönsuojelulain mukaisia valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (valtion valvontaviranomainen) sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ympäristönsuojelulain 189 § mukaisesti vastuu aluehallintoviranomaisen myöntämän ympäristölupavelvollisen toiminnan säännöllisestä valvonnasta ja onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa tehtävän tarkastuksen tekemisestä kuuluu valtion valvontaviranomaiselle eli Ruskon hyötyjätelaitoksen valvonnasta vastaa Pirkanmaan ELY-keskus. Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen saa tiedokseen toiminnanharjoittajan vuosiraportit sekä Pirkanmaan ELY-keskuksen kirjalliset valvontatoimenpiteet, kuten selvityspyynnöt, kehotukset ja hallintopakkopäätökset. Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen seuraa laitoksen toimintaa ja osallistuu ELY-keskuksen tekemiin tarkastuksiin. Kaikki laista koskevat kaupungille tulleet ilmoitukset on toimitettu valvontaviranomaiselle toimenpiteitä varten.

Valvontaviranomaisen tulee valvonnassaan arvioida, tuleeko voimassa olevaa ympäristölupaa muuttaa ympäristönsuojelulain 89 §:n nojalla. Valvontaviranomaisen lisäksi aloitteen ympäristöluvan muuttamiseksi voivat tehdä ympäristönsuojelulain 89 §:n nojalla myös haitankärsijä tai luonnonsuojelujärjestö. Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen teki 2.6.2020 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisen hakemuksen Ruskon jätteenkäsittelylaitoksen ympäristöluvan muuttamiseksi (YRJA 2.6.2020, § 73). Valvontaviranomaisena Pirkanmaan ELY-keskus teki vastaavan hakemuksen 27.5.2020.

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen antoi lupamuutosta koskevan asian käsittelyn yhteydessä aluehallintovirastolle

- vastineen (YRJA 30.3.2021, § 42) Delete Ympäristöpalvelut Oy:n toimittamista melu-, pöly- ja hajuselvityksistä ([Vastine Delete Ympäristöpalvelut Oy:n vastineeseen YSL 89 §:n mukaisista luvan muuttamista koskevista aloitteista | Tampere esityslistat ja pöytäkirjat](#))
- Vastineen (YRJA 26.10.2021, § 147) ([Vastine Delete Ympäristöpalvelut Oy:n vastineeseen | Tampere esityslistat ja pöytäkirjat](#))
- lausunnon 13.6.2022 (pitäydyttiin luvan muuttamista koskevassa vaateessa).

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen ja Pirkanmaan ELY-keskuksen tekemien aloitteiden ja toiminnanharjoittajan toimittamien lisäselvitysten perusteella aluehallintovirasto muutti lainvoimaista ympäristölupaa 28.12.2022 tekemällään päätöksellä (207/2022). Muun muassa kerrallaan laitoksella varastossa olevien jätteiden varastointimäärää pienennettiin aiemmasta 74 700 tonnista 24 300 tonniin, jätteen varastointiaikaa rajoitettiin ja voimakkaimmin haisevan seula-alitteen varastointiaika on nykyisin maksimissaan neljä viikkoa. Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen vaade seula-alitteen sisävarastoinnista ei toteutunut lupapäätöksessä, mutta seula-alite määrättiin varastoitavaksi peitettynä. Lisäksi lupapäätöksessä edellytettiin suunnitelma sammutusvesien hallinnasta ja täsmennettiin ennaltavarautumissuunnitelmaa koskevaa määräystä sekä annettiin asuinkiinteistöjen pihalle hajulle raja- ja tavoitearvoja.

Valvontaviranomaisen tai yleistä etua valvovan viranomaisen aloite ympäristöluvan muuttamiseksi on poikkeuksellinen toimenpide, ja ainoa laatuaan, jonka Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on ympäristönsuojelulain voimassa ollessa tehnyt. Kriteerit luvan muuttamiseksi yleistä etua valvovan viranomaisen aloitteesta on asetettu ympäristönsuojelulainsäädännössä huomattavan korkealle, mutta Ruskon hyötyjätekeskuksen ympäristöluvan kohdalla ne täyttyivät ja ympäristönsuojeluviranomainen käytti sille laissa myönnettyä oikeuttaan.

Luvan peruuttamista koskevan hakemuksen tekemiseen Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole lakiin perustuvaa oikeutta, kun ympäristöluvan on myöntänyt aluehallintovirasto. Tästä on tarkemmin kerrottu vastauksen kohdassa 1.

Tampereen kaupunki on vastannut marraskuussa Ruskon jätteenkäsittelylaitosta koskevaan valtuustokyselyyn ja asiaa on käsitelty valtuuston iltakoulussa. Ruskon jätteenkäsittelylaitoksen paloa tutkii onnettomuustutkintakeskus, OTKES, jonka tutkinta on riippumatonta. Se tulee antamaan yleisemminkin ohjeistusta vastaavatyypisten jätelaitosten valvonnasta. Pirkanmaan ELY-keskuksen toimintaa selvittää myös eduskunnan oikeusasiamies.

Korvaukset lähialueiden asukkaille ja yrityksille

Kaupungille on esitetty asiassa useita korvausvaatimuksia. Korvauskysymykset käsitellään erikseen korvauksia vaatineiden ja kaupungin välillä. Yleisellä tasolla kaupunki toteaa, että mahdolliset vahingot ovat aiheutuneet Remeo Refining Oy:n toiminnassa ja yhtiön menettelyn seurauksena. Kaupunki ei vuokranantajana tai muutoin ole laiminlyönyt velvoitteitaan eikä tästä syystä ole asiassa vahingonkorvausvelvollinen. Remeo Refining Oy:n korvausvastuisiin kaupunki ei ota kantaa.

Lopuksi

Toimivalta ympäristölupia koskevassa asiassa on valvontaviranomaisella (Pirkanmaan ELY-keskus) ja valtion lupaviranomaisella (Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaisella). Tampereen kaupungin tavoitteena on, että toiminta alueella loppuu. Kaupunki tulee käyttämään lain suomia ja kaupungin toimivallassa olevia keinoja toiminnan siirtämiseksi alueelta.